

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

I Š V A D A LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2018 m. liepos 25 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Laimučio Alechnavičiaus, Audriaus Bakavecko, Artūro Drigoto (kolegijos pirmininkas), Dalios Višinskienės ir Skirgailės Žalimienės (pranešėja), sekretoriaujant Ramunei Petkuvienei, dalyvaujant pareiškėjo Druskininkų savivaldybės tarybos atstovams Artūriui Skausmeniui ir advokatui Pranui Makauskui, atsakovams Antanui Balkei, Karoliui Kakliui, Viliui Semeškai ir atsakovų atstovui advokatui Arnui Uleckui,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjo Druskininkų savivaldybės tarybos prašymą pateikti išvadą, ar Druskininkų savivaldybės tarybos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška, Antanas Balkė sulaužė priesaiką ir nevykdė jiems Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme ir kituose įstatymuose nustatytų įgaliojimų.

Išplėstinė teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

1. Pareiškėjas Druskininkų savivaldybės taryba (toliau – ir pareiškėjas, Taryba) kreipėsi į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą su prašymu pateikti išvadą, ar nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška ir Antanas Balkė sulaužė priesaiką ir nevykdė jiems Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme (toliau – ir Vietos savivaldos įstatymas) ir kituose įstatymuose nustatytų įgaliojimų.

2. Taryba prašyme nurodė, kad Tarybos opozicinės Liberalų sąjūdžio frakcijos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška ir Antanas Balkė atsisakė dalyvauti svarstant klausimus, susijusius su Kontrolės komiteto sudarymu, nors turėjo vietoje 2017 m. balandžio 28 d. atsistatydinusių Kontrolės komiteto narių deleguoti kitus atstovus. Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje yra numatyta savivaldybės tarybos nario pareiga būnant tarybos frakcijoje ar grupėje deleguoti savo atstovus į Kontrolės komitetą, todėl atsisakymas vykdyti šią pareigą leidžia teigti, kad priesaikos sulaužymu kaltinami Tarybos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška ir Antanas Balkė (toliau – ir kaltinami Tarybos nariai) pažeidė Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalį taip sulaužydami priesaiką, o sulaužydami priesaiką šiurkščiai pažeidė Vietos savivaldos įstatymą.

3. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalį kiekvienoje savivaldybėje privaloma sudaryti Kontrolės komitetą, į jį įeina vienodas visų savivaldybės tarybos narių frakcijų ir savivaldybės tarybos narių grupių, jeigu ją sudaro ne mažiau kaip 3 savivaldybės tarybos nariai, deleguotų atstovų skaičius. Jeigu savivaldybės taryba per Vietos savivaldos įstatyme nustatytą laiką nesudaro Kontrolės komiteto savivaldybės teritorijoje, vadovaujantis Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 3 punktu, gali būti laikinai įvedamas tiesioginis valdymas.

4. Tarybos posėdyje 2018 m. kovo 29 d. buvo svarstomas klausimas dėl Kontrolės komiteto pakeitimo ir šiame posėdyje dalyvavę Liberalų sąjūdžio frakcijos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška ir Antanas Balkė privalėjo vietoje atsistatydinusių Kontrolės komiteto narių deleguoti savo frakcijų kandidatus į Kontrolės komitetą. Prieš klausimo svarstymą kaltinami Tarybos nariai oficialiai pareiškė, kad 2018 m. kovo 11 d. Mišri ir Liberalų sąjūdžio frakcijos kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę (toliau – ir Vyriausybė) prašydamos Vyriausybės teikti Lietuvos Respublikos Seimui siūlymą įvesti Druskininkų savivaldybėje tiesioginį valdymą dėl to, kad, jų nuomone, nėra sudarytas Kontrolės komitetas, taip pat pareiškdami, kad kol negaus atsakymo iš Vyriausybės dėl tiesioginio valdymo įvedimo, jie atsisako dalyvauti svarstant klausimus, susijusius su Kontrolės komiteto sudarymu ir atsisakė deleguoti savo narius į Kontrolės komitetą, paliko posėdžių salę.

5. Šiais veiksmais kaltinami Tarybos nariai pažeidė pareigą į Kontrolės komitetą deleguoti savo atstovus, kylančią iš Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalies ir pripažįstamą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje. Šios pareigos jie nevykdė iš anksto susitarę, žinodami galimas šio neveikimo pasekmes – kad tai sudaro prielaidas Vyriausybei svarstyti galimybę teikti Seimui siūlymą įvesti Druskininkų savivaldybėje laikinąjį tiesioginį valdymą. Inicijuoti šį valdymą prašė patys į Kontrolės komitetą narių nedelegavę kaltinami Tarybos nariai, taigi, jie veikė tyčia, iš anksto susitarę, t. y. suvokė savo veiksmų pobūdį, numatė, kad dėl jo gali atsirasti įstatymuose numatyti padariniai, ir jų norėjo.

6. Nevykdydami Vietos savivaldos įstatymo įstatyme nustatytų pareigų kaltinami Tarybos nariai taip pat pažeidė ir savivaldybės tarybos nario priesaiką, kuria buvo įsipareigoję sąžiningai atlikti visas savivaldybės tarybos nario pareigas. Visos įstatyme nustatytos pareigos yra vienodai svarbios tarybos nario veikloje, todėl bet kurios pareigos nevykdymas suponuoja priesaikos sulaužymą. Kaltinamų Tarybos narių veiksmai nesuderinami su tarybos nario sąžiningu veikimu nurodytu priesaikoje ir šis šiurkštus įstatymo pažeidimas kartu lemia priesaikos sulaužymą. Prašyme taip pat pažymima, kad Taryboje tiriant šiuos pažeidimus kaltinamiems Tarybos nariams buvo suteikta galimybė pateikti paaiškinimus dalyvaujant pažeidimus tyrusios komisijos posėdžiuose, o neturint galimybės dalyvauti posėdyje, pateikti paaiškinimą raštu, tačiau kaltinami Tarybos nariai komisijos posėdyje nedalyvavo.

II.

7. Rengiant nagrinėti administracinę bylą Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo posėdyje, gautas atsakovų Druskininkų savivaldybės tarybos narių Karolio Kaklio, Juozo Šarkaus, Romualdo Domarko, Viliaus Semeškos ir Antano Balkės atsiliepimas į prašymą, kuriame prašoma pateikti išvadą, jog Druskininkų savivaldybės tarybos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška ir Antanas Balkė savo veiksmais nesulaužė priesaikos ir vykdė jiems įstatymuose nustatytus įgaliojimus.

8. Atsakovai atsiliepime nurodė, kad pareiškėjo prašymas ir jame išdėstyti argumentai yra nepagrįsti, nes Tarybos dauguma nuo pat kadencijos pradžios ignoravo ir pažeidinėjo opozicinių Mišrios ir Liberalų sąjūdžio frakcijų teises deleguoti ir turėti savo atstovus Kontrolės komitete, o Kontrolės komitetas veikė ir be opozicinių frakcijų deleguotų atstovų.

9. Nuo pat šios kadencijos Tarybos veiklos pradžios Druskininkų savivaldybės tarybos dauguma, kurios iniciatyva ir buvo pateiktas šis prašymas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, vadovaujama Tarybos mero Ričardo Malinausko, nuolat ignoravo ir pažeidinėjo Tarybos

opozicijos ir atskirų jos narių teises, ypač Kontrolės komiteto formavimo procese. Nesilaikant Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 ir 3 dalies reikalavimų Taryba nesudarė Kontrolės komiteto iki pat 2015 m. gruodžio 30 d. Iki tol Kontrolės komitetas nebuvo sudarytas ir tuo pačiu nebuvo tvirtinamas mažumos (opozicijos) siūlomas kandidatas į Kontrolės komiteto pirmininkus. Taigi, dėl Tarybos daugumos kaltės Taryba beveik visus 2015 metus veikė be Kontrolės komiteto. Nuo to laiko Taryboje buvo bandoma varžyti opozicijos teises, be kita ko, ir teisę skirti narius į Kontrolės komitetą. 2015 m. birželio 30 d. į Druskininkų savivaldybės tarybos veiklos reglamentą buvo įtrauktas Tarybos mažumos (opozicijos) teisę siūlyti kandidatus į Kontrolės komitetą paneigiantis ribojimas, kad į Kontrolės komitetą tą pačią kandidatūrą galima siūlyti du kartus. Šis ribojimas vėliau administraciniuose teismuose buvo pripažintas prieštaraujančiu Vietos savivaldos įstatymo nuostatom.

10. 2015 m. gruodžio 30 d. sudarius Kontrolės komitetą į jį buvo paskirti Antanas Balkė ir Karolis Kaklys, kurie 2017 m. balandžio 28 d. vykusiam Tarybos posėdyje iš Kontrolės komiteto atsistatydino. Po to Taryboje Kontrolės komiteto sudarymo klausimu iš esmės susidarė analogiška situacija, kuri buvo 2015 metais, t. y. opozicinių frakcijų deleguojami atstovai į Kontrolės komitetą nebuvo patvirtinami Tarybos posėdžiuose. Mišrios frakcijos ir Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio frakcijos deleguojami kandidatai Vilius Semeška ir Juozas Šarkus nebuvo skiriami į Kontrolės komitetą Tarybos posėdžiuose, kurie vyko 2017 m. gegužės 30 d., 2017 m. liepos 10 d., 2017 m. rugpjūčio 29 d., 2017 m. rugsėjo 29 d., 2017 m. lapkričio 10 d., 2017 m. gruodžio 28 d., 2017 m. vasario 8 d.

11. Dėl susiklosčiusios situacijos, t. y. dėl nuolat pažeidinėjamų opozicinių frakcijų teisių ir nesudaryto Kontrolės komiteto, Tarybos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška ir Antanas Balkė kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę su prašymu teikti siūlymą Lietuvos Respublikos Seimui laikinai įvesti tiesioginį valdymą Druskininkų savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatyme įtvirtintais pagrindais.

12. Aukščiau nurodytų faktinių aplinkybių visuma, t. y. tai, jog nuo pat Tarybos kadencijos pradžios sudarant Kontrolės komitetą opozicijos deleguojami kandidatai nebuvo skiriami į Kontrolės komitetą, opozicinių Mišrios ir Liberalų sąjūdžio frakcijų atstovai nutarė ne tik kreiptis į Vyriausybę dėl laikino tiesioginio valdymo įvedimo, bet ir išreikškė politinį protestą nedalyvaudami 2018 m. kovo 29 d. vykusiam Tarybos posėdyje. Nepaisant to, Tarybos opozicinių frakcijų teisės deleguoti ir turėti savo atstovus Kontrolės komitete ir toliau yra ignoruojamos. Mišrios ir Liberalų sąjūdžio frakcijų deleguojami kandidatai į Kontrolės komitetą nebuvo paskirti ir po 2018 m. kovo 29 d. vykusiuose kituose Tarybos posėdžiuose – 2018 m. balandžio 26 d. Tarybos posėdyje ir 2018 m. gegužės 30 d. Tarybos posėdyje.

13. Po Tarybos narių kreipimosi į Vyriausybę dėl pasiūlymo laikinai įvesti tiesioginį valdymą Druskininkų savivaldybės teritorijoje, pastaroji kreipėsi į Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministeriją (toliau – ir Vidaus reikalų ministerija) dėl nuomonės šiuo klausimu. Vidaus reikalų ministerija 2018 m. balandžio 10 d. raštu kreipėsi į Tarybą prašydama sudaryti galimybę Druskininkuose organizuoti atsakingų Vidaus reikalų ministerijos atstovų susitikimą su Druskininkų savivaldybės meru ir su savivaldybės tarybos opozicinių frakcijų atstovais. Tačiau šis Vidaus reikalų ministerijos prašymas buvo ignoruojamas, o opozicinių Mišrios ir Liberalų sąjūdžio frakcijų atstovai apie susitikimą nebuvo informuoti (tokiu būdu galimai siekiant išvengti nepalankių aplinkybių išdėstymo ir paaiškinimo Vidaus reikalų ministerijos atstovams).

14. Nepaisant Tarybos narių kreipimosi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos 2018 m. balandžio 19 d. raštu Nr. S-1254 buvo atsisakyta teikti siūlymą Lietuvos Respublikos Seimui dėl laikino tiesioginio valdymo Druskininkų savivaldybės teritorijoje įvedimo, kadangi Vyriausybės manymu šiuo konkrečiu atveju laikino tiesioginio valdymo įvedimas nebūtų proporcinga priemonė susidariusiai situacijai spręsti, nors tuo pačiu raštu buvo pripažinta, kad Druskininkų savivaldybės tarybos Kontrolės komitetas nėra sudarytas taip, kaip numato Vietos savivaldos įstatymo 11 straipsnio 6 dalis ir 14 straipsnio 2 ir 3 dalys.

15. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas (toliau – ir Konstitucinis Teismas) yra pažymėjęs, kad parlamentinės opozicijos pažiūromis ir politiniais tikslais grindžiamas demonstratyvus Seimo narių nedalyvavimas Seimo, Seimo komitetų, kitų struktūrinių padalinių, kurių nariais jie paskirti Seimo statuto nustatyta tvarka, posėdžiuose, t. y. obstrukcija kaip politinio protesto rūšis ir parlamentinės veiklos metodas siekiant sutrukdyti priimti mažumai nepageidaujama nutarimą, pagal Konstituciją tam tikrose situacijose gali būti vertinama kaip gana svarbi priežastis nedalyvauti juose, jei toks nedalyvavimas nėra nuolatinis. Šios Konstitucinio Teismo jurisprudencijos nuostatos aktualios vertinant ir savivaldybės tarybos opozicijos veiksmus. Nagrinėjamu atveju Tarybos nariai nedalyvavo 2018 m. kovo 29 d. vykusiame Tarybos posėdyje atsižvelgdami į nuolatinę opozicinių frakcijų teisių pažeidimą Kontrolės komiteto sudarymo procese, tuo išreikšdami politinį protestą, kuris nebuvo ir nėra nuolatinis, pasireiškė tik vieną kartą ir turėjo tam pakankamą pagrindą.

16. Be to, opozicinės Mišri ir Liberalų sąjūdžio frakcijos neatsisakė teisės ir pareigos deleguoti savo atstovus į Kontrolės komitetą iš viso. Tarybos nariai protestuodami nedalyvavo tik 2018 m. kovo 29 d. vykusiame Tarybos posėdyje. Visuose po to vykusiųose Tarybos posėdžiuose – 2018 m. balandžio 26 d. Tarybos posėdyje ir 2018 m. gegužės 30 d. Tarybos posėdyje – kaltinami Tarybos nariai dalyvavo ir siūlė kandidatūras į Kontrolės komitetą, tačiau eilinį kartą deleguojami atstovai nebuvo patvirtinami.

17. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra nurodęs, jog Vietos savivaldos įstatymas neįtvirtina konkrečių būdų ar (ir) sąlygų, kaip ir (ar) kurie opozicijos atstovai turėtų būti deleguojami į Kontrolės komitetą. Todėl darytina išvada, jog opozicinėms frakcijoms priklausančių savivaldybės tarybos narių kandidatūrų parinkimas, teikimas ir galutinis jų tvirtinimas savivaldybės taryboje, tokiu būdu realizuojant Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio kiekvienai frakcijai numatytą pareigą deleguoti atstovus į Kontrolės komitetą, yra politinio, o ne teisiniais reikalavimais susaistyto ir, atitinkamai, administraciniame teisme revizuoti galimo, proceso dalis ir išdava. Taigi iš Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalies išplaukiančius veiksmus – atstovų delegavimą į Kontrolės komitetą – gali atlikti tik visa opozicinė frakcija *in corpore* (visi drauge), o ne kiekvienas opozicijos narys atskirai (žr., pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinės teisėjų kolegijos 2018 m. gegužės 30 d. išvadą administracinėje byloje Nr. eI-15-556/2018). Dėl šios priežasties kaltinami Tarybos nariai, kaip atskiri tarybos nariai, netgi negali būti laikomi pažeidę Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalies, kadangi šioje teisės normoje pareiga yra įtvirtinta opozicinei frakcijai, o ne tarybos nariui atskirai. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnio nuostatomis savivaldybės tarybos nario įgaliojimų netekimo procedūra yra taikytina savivaldybės tarybos nariui (kiekvienam atskirai), o ne frakcijai, kuri šiuo atveju nusprendė išreikšti politinį protestą. Pareiškėjo prašymas grindžiamas iš esmės ne kiekvieno savivaldybės tarybos nario veiksmais ir pareigų pažeidimu atskirai, bet dviejų opozicinių frakcijų (*in corpore*) veiksmais ir neva pareigos pažeidimu, nors frakcija Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnio prasme net nelaikytina atsakomybės subjektu.

Išplėstinė teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

III.

18. Prašymų pateikti išvadą, ar savivaldybės narys sulaužė priesaiką ir (ar) nevykdė jiems įstatymuose nustatytų įgaliojimų nagrinėjimas, be kita ko, reglamentuojamas Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnyje, pagal kurį savivaldybės tarybos nario apkalta pradedama ne mažesnės kaip 1/3 savivaldybės tarybos narių grupės teikimu. Gavusi tokį teikimą, savivaldybės taryba priima sprendimą sudaryti komisiją pateiktiems faktams ištirti ir nustato terminą, iki kada komisija turi pateikti išvadą. Pagal šio straipsnio 7 ir 8 dalis, savivaldybės taryba gali priimti sprendimą kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą dėl išvados pateikimo apsvarsčiusi minėtą specialiai

sudarytos komisijos išvadą. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pažymima, kad šios Vietos savivaldos įstatymo nuostatos suponuoja tai, kad teikdamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – ir Administracinių bylų teisenos įstatymas) 120 straipsnyje nurodytą išvadą, teismas tyrimo ribas nustato atsižvelgdamas į savivaldybės tarybos sprendimą kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą ir Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnio 6 dalyje nurodytą komisijos išvadą (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. birželio 17 d. išvada administracinėje byloje Nr. eI-17-438/2016, 2016 m. liepos 7 d. išvada administracinėje byloje Nr. I-19-143/2016).

19. Komisijos išvadoje, Druskininkų savivaldybės tarybos 2018 m. gegužės 28 d. sprendime kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą ir su šiuo sprendimu pateiktame prašyme abejonės, ar Tarybos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška ir Antanas Balkė sulaužė priesaiką ir nevykdė įstatymuose nustatytų įgaliojimų grindžiamos aplinkybe, kad kaltinami Tarybos nariai (1) nedelegavo atstovų į Tarybos Kontrolės komitetą bei (2) kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę su prašymu dėl laikino tiesioginio valdymo įvedimo Druskininkų savivaldybės teritorijoje.

IV.

20. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra nurodęs, kad siektina, jog visi valstybės pareigūnai vadovautųsi Konstitucija, teise ir jai paklustų, o Konstitucijai, teisei nepaklūstantys asmenys neitų tokių pareigų, kurioms būtinas piliečių – valstybinės bendruomenės pasitikėjimas. Tai užtikrinant yra reikalinga vieša demokratinė valstybės pareigūnų veiklos kontrolė ir atsakomybė visuomenei (Konstitucinio Teismo 2004 m. gegužės 25 d., 2004 m. gruodžio 13 d., 2010 m. gegužės 13 d. nutarimai). Atsižvelgiant į šiuos principus, Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnyje yra įtvirtinta konstituciškai pagrįsta savivaldybės tarybos teisė nustatyta tvarka priimti sprendimą, kuriuo savivaldybės tarybos narys ar savivaldybės tarybos narys – meras netenka savo įgaliojimų. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnio 10 dalį, tokį sprendimą savivaldybės taryba priima, jeigu Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas pateikia išvadą, kad savivaldybės tarybos narys ar savivaldybės tarybos narys – meras nevykdė jam įstatymuose nustatytų įgaliojimų ir / arba sulaužė priesaiką.

21. Savivaldybės tarybos nario priesaikos tekstas yra apibrėžtas Vietos savivaldos įstatymo 22 straipsnio 2 dalyje: „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai atlikti visas savivaldybės tarybos nario pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių gyventojų teises ir viešuosius interesus. Tepadedu man Dievas“ arba „Aš, (vardas, pavardė), prisiekiu gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, sąžiningai atlikti visas savivaldybės tarybos nario pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių gyventojų teises ir viešuosius interesus“. Taigi, savivaldybės nario – mero priesaikos turinys susideda iš trijų elementų: (1) gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus, (2) sąžiningai atlikti visas savivaldybės tarybos nario pareigas ir (3) susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių gyventojų teises ir viešuosius interesus.

Frakcijos kandidatų į savivaldybės tarybos Kontrolės komitetą pateikimas

22. Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnyje numatyti Kontrolės komitetai yra vietos savivaldos vidaus priežiūros organai, proporcingai sudaromi iš savivaldybės tarybos frakcijų delegaluotų atstovų. Vadovaujantis šio straipsnio 2 dalimi, Kontrolės komitetą yra privaloma sudaryti kiekvienoje savivaldybėje.

23. Frakcijos pareigą deleguoti atstovus į savivaldybės tarybos Kontrolės komitetą Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas atskleidė vadovaudamasis Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsniu, kuriame yra numatyta imperatyvi sąlyga Kontrolės komiteto sudėčiai: į jį turi įeiti vienodas visų savivaldybės tarybos narių frakcijų ir savivaldybės tarybos narių grupės, jeigu ją sudaro ne mažiau kaip 3 savivaldybės tarybos nariai, delegaluotų atstovų skaičius. Kadangi, pareiga savivaldybės tarybai sudaryti Kontrolės komitetą, kaip struktūrinį savo dalinį, kyla *ex lege* (lot. –

pagal teisę), taigi, iš to implicitiškai išplaukia, jog savivaldybės tarybos opozicija turi pareigą į Kontrolės komitetą deleguoti savo atstovus (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2015 m. gruodžio 8 d. nutartis administracinėje byloje Nr. eAS-1323-602/2015).

24. Pirmiausiai pažymėtina, kad pareiga deleguoti atstovus į Kontrolės komitetą yra numatyta frakcijoms, bet ne atskiriems savivaldybės tarybos nariams. Kaip jau buvo konstatuota Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje, iš Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalies išplaukiančius veiksmus – atstovų delegavimą į Kontrolės komitetą – gali atlikti tik visa opozicinė frakcija *in corpore* (visi, visi drauge), o ne kiekvienas opozicijos narys atskirai (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 30 d. išvada administracinėje byloje Nr. eI-15-556/2018). Dėl to nagrinėjamoje byloje negali būti pripažįstama, kad savivaldybės tarybos narys nevykdė aptariamąs pareigas deleguoti kandidatus į Kontrolės komitetą – tokia pareiga jam nenumatyta, tai yra frakcijos pareiga. Tačiau iš savivaldybės tarybos nario priesaikos tarybos nariams, be kita ko, kyla elgesio standarto reikalavimai kaip kolegialių organų nariams. Jeigu savivaldybės tarybos narys jų nesilaiko ir dėl to yra sutrikdoma vietos savivaldos organo veikla (be kita ko, frakcija neįvykdo pareigos pateikti kandidatus į Kontrolės komitetą), gali būti pripažįstama, kad savivaldybės tarybos narys sulaužė priesaiką. Tiriant šį klausimą nagrinėjamoje byloje turi būti atsižvelgiama į jo konkrečius veiksmus ar neveikimą – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje pažymėta, kad tai gali būti nustatoma įvertinus frakcijos narių individualiai ir savarankiškai atliktus veiksmus, kuriais galėjo būti sulaužyta priesaika ir nevykdomi įstatymuose nustatyti įgaliojimai (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 30 d. išvada administracinėje byloje Nr. eI-15-556/2018).

25. Šiame kontekste taip pat svarbu pažymėti, kad pareiga deleguoti atstovus į Kontrolės komitetą opozicinėms frakcijoms sustiprina jų galias daryti įtaką savivaldybės tarybos veiklai, be kita ko, užtikrinant veiklos skaidrumą. Pagal Vietos savivaldos 14 straipsnio 4 dalį Kontrolės komitetas teikia savivaldybės tarybai išvadas dėl savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos rezultatų (1 p.); siūlo savivaldybės tarybai atleisti savivaldybės kontrolierius, kai yra įstatymuose nurodyti atleidimo iš valstybės tarnybos pagrindai (2 p.); svarsto savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) kitų metų veiklos plano projektą ir teikia pasiūlymus dėl šio plano projekto papildymo ar pakeitimo, reglamento nustatyta tvarka iki einamųjų metų lapkričio 5 dienos grąžina šį plano projektą savivaldybės kontrolieriui tvirtinti (3 p.); įvertina savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) ateinančių metų veiklos planui vykdyti reikalingus asignavimus ir išvadą dėl jų teikia savivaldybės tarybai (4 p.); svarsto savivaldybės kontrolieriaus parengtą ataskaitą dėl jo (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos plano įvykdymo, jos pagrindu rengia ir teikia savivaldybės tarybai išvadas dėl savivaldybės turto ir lėšų naudojimo teisėtumo, tikslingumo ir efektyvumo bei savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos (5 p.); siūlo savivaldybės tarybai atlikti nepriklausomą savivaldybės turto ir lėšų naudojimo bei savivaldybės veiklos auditą, teikia savo išvadas dėl audito rezultatų (6 p.); periodiškai (kartą per ketvirtį) svarsto, kaip vykdomas savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) veiklos planas, savivaldybės kontrolieriaus ar savo iniciatyva išklauso institucijų, įstaigų ir įmonių vadovus dėl savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) atlikto finansinio ir veiklos audito metu nustatytų trūkumų ar teisės aktų pažeidimų pašalinimo, prireikus kreipiasi į savivaldybės administracijos direktorių arba savivaldybės tarybą dėl savivaldybės kontrolieriaus (savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos) reikalavimų įvykdymo (7 p.); dirba pagal savivaldybės tarybos patvirtintą veiklos programą ir kiekvienų metų pradžioje už savo veiklą atsiskaito savivaldybės tarybai reglamento nustatyta tvarka (8 p.); nagrinėja iš asmenų gaunamus pranešimus ir pareiškimus apie savivaldybės administracijos, įmonių, įstaigų ir jų vadovų veiklą ir teikia dėl jų siūlymus savivaldybės administracijai ir savivaldybės tarybai (9 p.). Savivaldybės kontrolierius (savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba) yra subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai (Vietos savivaldos įstatymo 3 str. 4 d.).

26. Šios Kontrolės komiteto funkcijos leidžia daryti išvadą, kad jo paskirtis yra vietos savivaldos veiklos skaidrumas, be kita ko, prisidedant prie savivaldybės kontrolieriaus veiklos. Nagrinėjamu atveju, kaip pažymėjo bylos šalys, kaltinami Tarybos nariai yra opozicinių Druskininkų savivaldybės tarybos frakcijų atstovai. Opozicinėms frakcijoms suteikiant galias dalyvauti Kontrolės komitete stiprinamos prielaidos demokratiškai subalansuotam savivaldybės valdymui, kuriame valdančiosios savivaldybės tarybos daugumos bei savivaldybės merų galios yra ribojamos skaidrumo ir atskaitingumo bendruomenei principais. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą proporcinio daugumos ir mažumos atstovavimo principą, atskleidė, kad jo pagrindinis tikslas yra užtikrinti tarybos mažumos interesus (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2014 m. gegužės 6 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁵²-718/2014, Administracinė jurisprudencija, 2014 m., Nr. 27, p. 266–273). Taigi, Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta opozicinės frakcijos teisė deleguoti savo atstovus į Kontrolės komitetą yra susijusi su mažumos interesų užtikrinimu (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 30 d. išvada administracinėje byloje Nr. eI-15-556/2018).

27. Aptarti principai suponuoja, kad Vietos savivaldos įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos opozicinių frakcijų pareiga taip pat įgyvendina rinkėjų lūkesčius, kad būdami opozicijoje jų atstovai pagal galimybes dalyvaus savivaldybės valdyme ir stebės bei naudodamiesi įstatymuose numatytais priemonėmis prižiūrės valdančiosios savivaldybės tarybos daugumos bei savivaldybės merų veiklą. Antra vertus, savivaldybės tarybos frakcijos narių delegavimas į Kontrolės komitetą yra politinio pobūdžio veikla (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 30 d. išvada administracinėje byloje Nr. eI-15-556/2018). Atitinkamai, sudėtingame politiniame kontekste įmanoma, kad susiklostys tokios situacijos, kuriose atstovų nedelegavimas į Kontrolės komitetą gali atitikti frakciją sudarančių tarybos narių rinkėjų valią bei interesus ir juo bus įgyvendinami demokratinio valdymo principai. Dėl to aplinkybė, kad opozicinė savivaldybės tarybos frakcija nevykdo savo pareigos deleguoti atstovus į Kontrolės komitetą, savaime nėra pagrindas išvadai, kad tokią frakcijos veiklą įgyvendinę jos nariai sulaužė savivaldybės tarybos nario priesaiką ar nevykdė įstatymuose nustatytų įgaliojimų – papildomai turi būti įvertinama, ar faktiniame ir teisiniame kontekste kiekvienu individualiu atveju tai gali būti laikoma šiurkščiu pažeidimu.

28. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje ne kartą pažymėta, kad Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnyje numatytu mero priesaikos sulaužymu ir įstatymuose nustatytų įgaliojimų nevykdymu gali būti pripažįstami ne bet kokie, o šiurkštūs nusižengimai iš savivaldybės tarybos nario priesaikos ir įstatymų kylantiems elgesio standartams (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016 m. liepos 7 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. I-19-143/2016, Administracinė jurisprudencija, 2016 m., Nr. 32, p. 112-130, 2018 m. kovo 1 d. išvadą administracinėje byloje Nr. eI-7-822/2018). Paprastai tai, ar nusižengimai iš savivaldybės tarybos nario priesaikos ir įstatymų kylantiems elgesio standartams yra šiurkštūs ir sudarantys pagrindą Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui teikti išvadą, jog savivaldybės tarybos narys sulaužė priesaiką ir (ar) nevykdė jam įstatymuose nustatytų įgaliojimų, kiekvienu individualiu atveju yra sprendžiama vadovaujantis konkrečiomis susiklosčiusiomis teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kartu įvertinant savivaldybės tarybos nario veiksmų pobūdį, jų turinį, atlikimo aplinkybes, veiksmų sistemingumą, pakartotinumą, trukmę, kitas reikšmingas aplinkybes (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. kovo 1 d. išvadą administracinėje byloje Nr. eI-7-822/2018, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2018 m. gegužės 30 d. išvadą administracinėje byloje Nr. eI-15-556/2018). Pabrėžtina, kad veiksmų sistemingumas, pakartotinumas ir trukmė teismo praktikoje yra išskirta kaip pavyzdiniai požymiai – kurio nors vieno iš jų konstatavimas savaime nesuponuoja pažeidimo šiurkštumo. Kaip buvo išaiškinta pacituotose išvadose, kiekvienu individualiu atveju, be kita ko, atsižvelgiant į veiksmų ar neveikimo pobūdį, pažeidimo šiurkštumą gali lemti individualios teisinės ir faktinės aplinkybės.

29. Frakcijos atstovų delegavimas į Kontrolės komitetą yra politinio pobūdžio veikla ir konstatuoti, kad ją vykdydamas savivaldybės tarybos narys ar meras sulaužo priesaiką, nevykdo

įstatymuose nustatytų įgaliojimų, teismas turi teisę tik konstatavus pažeidimo šiurkštumą, t. y. esant reikšmingoms objektyvioms aplinkybėms (pavyzdžiui, buvo sukelta didelė žala, tarybos nario pareigos nėra vykdomos sistemingai, buvo prisidėta prie politinės korupcinės veikos, nukentėjo gyventojų ir viešieji interesai siekiant naudoti privačiais interesais ir pan.), kurios neabejotinai patvirtina, kad savivaldybės tarybos narys ar meras šiurkščiai nusižengė iš savivaldybės tarybos nario priesaikos ir įstatymų kylantiems elgesio standartams.

30. Nagrinėjamas prašymas grindžiamas nurodant, kad 2018 m. kovo 29 d. Tarybos posėdyje kaltinami Tarybos nariai atsisakė dalyvauti svarstant klausimus susijusius su Kontrolės komiteto sudarymu.

31. Byloje gauti posėdžių protokolai, patvirtina, kad kaltinamų Tarybos narių frakcijos nuolat teikė kandidatus į Kontrolės komitetą, tačiau Taryba jų netvirtino. Iš pateiktų protokolų galima matyti, kad:

31.1. 2015 m. balandžio 28 d., 2015 m. gegužės 26 d., 2015 m. birželio 30 d., 2015 m. rugpjūčio 31 d., posėdžiuose Taryba balsavo dėl Valdo Trinkūno ir Viliaus Semeškos skyrimo į Kontrolės komitetą ir jai nepritarė;

31.2. 2015 m. rugsėjo 30 d. posėdyje buvo pasiūlytos Valdo Trinkūno ir Viliaus Semeškos kandidatūros į Kontrolės komitetą, tačiau nebuvo pateiktos balsavimui motyvuojant tuo, kad jų kandidatūros buvo teiktos daugiau negu du kartus ir Tarybai balsuojant buvo nuspręsta skirti į Kontrolės komitetą Gražutę Kuneikienę kaip Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos atstovę;

31.3. 2015 m. spalio 30 d., 2015 m. gruodžio 30 d., 2017 m. gegužės 30 d. posėdžiuose buvo pasiūlytos Juozo Šarkaus ir Viliaus Semeškos kandidatūros į Kontrolės komitetą, šios kandidatūros nebuvo pateiktos balsavimui Taryboje;

31.4. 2017 m. liepos 10 d. posėdyje buvo pasiūlytos Juozo Šarkaus ir Viliaus Semeškos kandidatūros į Kontrolės komitetą, tačiau nebuvo pateiktos balsavimui motyvuojant tuo, kad jų kandidatūros buvo teiktos daugiau negu du kartus;

31.5. 2017 m. rugpjūčio 29 d. posėdyje buvo pasiūlytos Juozo Šarkaus ir Viliaus Semeškos kandidatūros į Kontrolės komitetą, Taryba balsavimu joms buvo nepritarė, posėdyje Karolis Kaklys pažymėjo, kad Liberalų sąjūdžio frakcijos ir „Mišrios frakcijos atstovų nėra Kontrolės komitete, todėl Kontrolės komitetas yra suformuotas neteisėtai ir, jeigu tai nebus ištaisyta, bus imamasi veiksmų dėl tiesioginio valdymo įvedimo;

31.6. 2017 m. rugsėjo 29 d. 2017 m. lapkričio 10 d., 2017 m. gruodžio 28 d., 2018 m. vasario 8 d. posėdžiuose buvo siūlomos Juozo Šarkaus ir Viliaus Semeškos kandidatūros į Kontrolės komitetą, klausimo svarstymas buvo atidėtas motyvuojant tuo, kad Mišri ir Liberalų sąjūdžio frakcijos nepateikė savo kandidatūrų į Kontrolės komitetą vadovaujantis Savivaldybės tarybos veiklos reglamentu.

32. Iš šių aplinkybių galima matyti, kad kaltinamų Tarybos narių frakcijos buvo pateikę savo atstovų kandidatūras į Kontrolės komitetą, tarp jų buvo ir kaltinami Tarybos nariai, tačiau pateiktų kandidatų nepatvirtino Taryba arba jų nesvarstė motyvuojant tuo, kad yra pakartotinai teikiami tie patys kandidatai. Tai, kad šios frakcijos nepateikė kandidatų 2018 m. kovo 29 d. Tarybos posėdyje, po to, kai anksčiau jie nebuvo patvirtinti Taryboje savaime paneigia prašyme nurodomą aplinkybę, jog frakcijos, kurių nariai yra kaltinami Tarybos nariai, nevykdo pareigos deleguoti savo atstovus į Kontrolės komitetą.

33. Kaltinamų Tarybos narių atsisakymas 2018 m. kovo 29 d. Tarybos posėdyje pasiūlyti savo frakcijų atstovus į Kontrolės komitetą nepasižymi sistemiškumu ir pakartotinumu. Kaltinami Tarybos nariai nurodė, kad jų veiksmai buvo politinio protesto išraiška obstrukcijos forma prieš Tarybos daugumos veiksmus – atsisakymą tvirtinti jų frakcijų pateiktus kandidatus į Kontrolės komitetą. Tai yra tarybos narių politinės veiklos dalis, kuriai būdinga plati diskrecija – teisės aktai imperatyviai tarybos narių neįpareigoja kiekviename savivaldybės tarybos posėdyje siūlyti kandidatus į Kontrolės komitetą, todėl nagrinėjamos bylos aplinkybėmis kaltinamiems Tarybos nariams anksčiau ne kartą teikus savo atstovaujimų frakcijų kandidatus į Kontrolės komitetą, bet jų

nepasiūlius vėliau, po to, kai Taryba kandidatūrų nepatvirtino, nėra pažeidžiama iš Vietos savivaldos įstatymo kylanti frakcijos pareiga deleguoti savo atstovus.

34. Pažymėtina, kad prašyme ir teismo posėdyje pareiškėjo nurodyta aplinkybė – nedalyvavimas Tarybos 2018 m. kovo 29 d. posėdyje svarstant Kontrolės komiteto sudarymo klausimą šioje byloje netirtina kaip savarankiškas išvados teikimo pagrindas. Kaip jau buvo minėta, nagrinėjamos bylos tyrimo ribas teismas nustato atsižvelgdamas į savivaldybės tarybos sprendimą kreiptis į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą ir Vietos savivaldos įstatymo 25¹ straipsnio 6 dalyje nurodytą komisijos išvadą. Juose nedalyvavimas posėdžiuose nėra išskirtas kaip atskiras įgaliojimų netekimo pagrindas. Ši aplinkybė prašyme paminėta nurodant, kad kaltinami Tarybos nariai nevykdė savo pareigų atsisakę dalyvauti Tarybos posėdyje svarstant klausimus susijusius su Kontrolės komiteto sudarymu. Taigi, tyrimo ribas apibrėžiančiuose procesiniuose dokumentuose atsisakymas dalyvauti svarstant Kontrolės komiteto sudarymą 2018 m. kovo 29 d. posėdyje pateikiamas ne kaip savarankiškas kaltinimas, bet kaip vieno galimo pažeidimo – kandidatų į Kontrolės komitetą nedelegavimo – sudėtinė dalis, todėl įvertinus šių veiksmų rezultatą, jog kandidatai nebuvo pateikti Tarybos 2018 m. kovo 29 d. posėdyje, šiuo atveju, nedalyvavimas posėdyje svarstant klausimą dėl Kontrolės komiteto sudarymo atskirai netirtinas.

35. Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta konstatuotina, kad Mišri ir Liberalų sąjūdžio frakcijos teikė kandidatus į Kontrolės komitetą ir kaltinamų Tarybos narių atsisakymas 2018 m. kovo 29 d. Tarybos posėdyje pasiūlyti savo frakcijų atstovus į Kontrolės komitetą negali būti laikomas šiuurkščiu savivaldybės tarybos nariams taikomų elgesio standartų pažeidimu, todėl nagrinėjamoje byloje nėra pagrindo išvadai, kad frakcijoms, kurių nariai yra Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška, Antanas Balkė, nedelegavus atstovų į Tarybos Kontrolės komitetą šie Tarybos nariai sulaužė savivaldybės tarybos nario priesaiką ir nevykdė įstatymuose nustatytų įgaliojimų.

Kreipimasis į Vyriausybę dėl laikino tiesioginio valdymo įvedimo

36. Laikinas tiesioginis valdymas savivaldybės teritorijoje, be kita ko, yra reglamentuojamas Vietos savivaldos įstatyme ir Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatyme. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 11 straipsnio 9 dalį, kai savivaldybės teritorijoje laikinai įvedamas tiesioginis valdymas, savivaldybės taryba netenka įgaliojimų arba savivaldybės tarybos įgaliojimai laikino tiesioginio valdymo laikotarpiu sustabdomi, jeigu savivaldybės taryba negali vykdyti savo įgaliojimų dėl aplinkybių, susijusių su nepaprastosios padėties įvedimu savivaldybės teritorijoje.

37. Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 3 punkte numatyta, kad tiesioginis valdymas savivaldybės teritorijoje gali būti laikinai įvedamas, jeigu: savivaldybės taryba per Vietos savivaldos įstatyme nustatytą laiką nepaskiria mero pavaduotojo (pavaduotojų), savivaldybės administracijos direktoriaus, nesudaro savivaldybės tarybos Kontrolės komiteto ir (ar) nepaskiria šio komiteto pirmininko, nesudaro Vietos savivaldos įstatyme nustatytų savivaldybės tarybos komisijų ir (ar) nepaskiria šių komisijų pirmininkų. Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 11 straipsnio 6 dalimi, komitetai savivaldybėse turi būti sudaryti per du mėnesius nuo pirmojo išrinktos naujos savivaldybės tarybos posėdžio sušaukimo dienos arba nuo tiesiogiai išrinkto mero priesaikos priėmimo dienos.

38. Taryboje nesudarius Kontrolės komiteto, į kurį įeitų visų frakcijų atstovai ir nepaskyrus jo pirmininko, remdamiesi Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 3 punktu, kaltinami Tarybos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška, Antanas Balkė 2018 m. kovo 11 d. ir kovo 15 d. kreipėsi į Vyriausybę su pasiūlymu inicijuoti laikiną tiesioginio valdymo įvedimą Druskininkų savivaldybės teritorijoje. Vyriausybės kanceliarija 2018 m. balandžio 19 d. atsakymu įvertino, kad laikino tiesioginio valdymo įvedimas šiuo atveju nėra proporcinga priemonė.

39. Vertinant šių veiksmų suderinamumą su savivaldybės tarybos nario priesaika ir savivaldybės tarybos nario pareigomis turi būti vadovaujamosi aukščiau išdėstytais principais, taikomais savivaldybės tarybos nario politinei veiklai.

40. Prašyme dėl išvados pateikimo nėra nurodyta įstatyme nustatyta pareiga, kuri galėtų būti pažeidžiama pateikiant tokį kreipimąsi Vyriausybei, todėl šiuo aspektu yra reikšmingas kreipimosi pateikimo suderinamumas su savivaldybės tarybos nario priesaika.

41. Savivaldybės tarybos nario priesaika, įpareigojanti gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus bei sąžiningai atlikti visas savivaldybės tarybos nario pareigas ir susilaikyti nuo veiksmų, pažeidžiančių gyventojų teises ir viešuosius interesus, reiškia visų įstatymų vykdymą, kurie išleisti balansuojant tiek savivaldybės, tiek viešuosius interesus apskritai, t. y. ne tik konkrečios savivaldybės, bet ir nacionalinius. Laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje institutas yra viena iš šio derinimo apraiškų, skirta kraštutiniams atvejams, kada jį įvedus yra apsaugomi tiek konkrečios savivaldybės, tiek viešieji interesai apskritai. Susiklosčius aplinkybėms, kuriose laikinas tiesioginis valdymas yra būtinas, tinkamas savivaldybės tarybos nario priesaikos vykdymas reiškia tokio prašymo pateikimą, informuojant Vyriausybę apie susiklosčiusią padėtį, o vengimas kreiptis dėl tiesioginio valdymo įvedimo, kada jis yra neatidėliotinai reikalingas, gali būti su savivaldybės tarybos nario priesaika nesuderinamas. Kartu reikšminga, kad iš savivaldybės tarybos nario nebūtų protinga reikalauti, jog kiekvienas jo teikimas dėl laikino tiesioginio valdymo įvedimo būtų besąlygiškai pagrįstas, t. y. toks, kada vengimas jį pateikti būtų nesuderinamas su tinkamu savivaldybės tarybos nario priesaikos vykdymu, nepaisant to, ar išnagrinėjusi teikimą Vyriausybė tiesioginį valdymą įvedė, ar ne. Savivaldybės tarybos narys turi teisę pateikti kreipimąsi į Vyriausybę dėl laikino tiesioginio valdymo įvedimo ir naudojimąsi ja gali būti laikomas nesuderinamu su priesaikos laikymusi tik išimtiniais atvejais, stipriai piktnaudžiaujant šią teisę įtvirtinančiomis teisės normomis.

42. Nagrinėjamu atveju kaltinami Tarybos nariai kreipėsi į Vyriausybę remdamiesi objektyviai egzistavusia aplinkybe, kuri Lietuvos Respublikos laikino tiesioginio valdymo savivaldybės teritorijoje įstatymo 2 straipsnio 3 dalies 3 punkte yra numatyta kaip laikino tiesioginio valdymo įvedimo pagrindas. Toks prašymas negali būti laikomas akivaizdžiai nepagrįstu ir nėra duomenų, kad kaltinami Tarybos nariai būtų veikę nesąžiningai. Vadovaujantis tuo, kas išdėstyta, konstatuotina, kad šiame faktiniame kontekste kaltinami Tarybos nariai, informuodami Vyriausybę apie pagrindą įvesti tiesioginį laikiną valdymą savivaldybės teritorijoje, veikė nepiktnaudžiaudami įstatymu ir nepažeidė savivaldybės tarybos nario priesaikos.

Vadovaudamasi Administracinių bylų teisenos įstatymo 122 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija

t e i k i a i š v a d a:

Druskininkų savivaldybės tarybos nariai Karolis Kaklys, Juozas Šarkus, Romualdas Domarkas, Vilius Semeška, Antanas Balkė nesulaužė savivaldybės tarybos nario priesaikos ir vykdė jiems įstatymuose nustatytus įgaliojimus.

Ši Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išvada yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Laimutis Alechnavičius

Audrius Bakaveckas

Artūras Drigotas

Dalia Višinskienė

Skirgailė Žalimienė